

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.



MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.).

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.



Leto XIX.

V Celovcu, 21. junija 1900.

Štev. 25.

Kaj sedaj?

Zasedanje državnega zbora je zaključeno, čisto nenadoma in nepričakovano. Kaj sedaj? Tako poprašujejo razni listi in politiki ter v dolgih člankih ugibajo o tem, a določnega odgovora na to vprašanje ne more dati nihče in tudi vlada si še ni na jasnem, kako naj spravi državni voz zopet v pravi tir.

Toliko je gotovo, da bo za sedaj vlado zopet nastopil člen 14., in da se bodo z njegovo pripomočjo zopet uveljavile in rešile vsaj najnujnejše državne potrebe. A kaj potem? Bode se-li sedanjí državni zbor zopet zbral? Ali bode mogel redno delati? Ali vlada razpusti državni zbor ter razpiše nove volitve na podlagi sedanjega državno-zborskega volilnega reda? Ali vpelje jezikovno postavo s pomočjo § 14 in nov opravljeni red za državno zbornico, da onemogoči vsako obstrukcijo? Vse to so za sedaj negotova, nerešena vprašanja. Le toliko vemo, da moramo biti pripravljeni Slovani na vse, zlasti pa na nove volitve, in da treba resno misliti, kako si ohranimo svojo posest!

Nezdrave razmere, ki so vladale v našem državnem zboru in ki so zadnja tri leta zabranile vsako koristno delo v njem, so našim čitateljem itak dobro znane. Z jezikovnimi naredbami dal se je češkemu národu le del onih pravic, ki mu gredó v jezikovnem oziru. Celó Nemci sami so iz začetka morali pripoznavati, da se jim s tem ne dela krivica, da so vsprejemljive. Bič Schönerejev, strah pred radikalci, pa jih je gnal v obstrukcijo, za katero se je moralo žrtvovati več ministerstev. Jezikovne naredbe so se na škodo in sramoto Čehov zopet umaknile. Češkemu národu se za to ni dalo nobeno zadoščenje. Dolgo so mirno čakali, a še le, ko je bilo vse zastoj, začeli so z obstrukcijo. Ta vršila se je mirno, dostojno, ne na oni divji način, kakor prej nemška. Desnica je še obstala, a to je vlado kakor levico najhujše bodlo v oči.

Za časa delegacij v Budimpešti se je med strankami obravnavalo o tem, kako naj se premaga češka obstrukcija. Čehi so bili volje, odnehati od obstrukcije, ako se razveljavijo tajni Kindingerjev ukaz. Druge nemške stranke so bile s tem zadovoljne, samo nemški liberalni veleposestniki, na čelu jim večni ministerski kandidat grof Stürkh, so bili zoper to, oni so preperečili spravo in tako se je obstrukcija nadaljevala.

Premagati so jo hoteli s silo. A v to je bilo prej treba razbiti desnico. In to se je zgodilo, a ne s silo od zunaj, marveč z izdajstvom od znotraj. Pod pretvezo, da napravijo novo „večino za dnevni red“, so se ločili Poljaki in nemška katoliška ljudska stranka od dosedanje večine in se pridružili levičarskim strankam. Delali so pri tem zvito in z vsemi nakanami, „odlikoval“ se je zlasti vitez Javorski. Ta je kar na svojo roko, zoper voljo drugih strank, izjavil, da večina ne obstoji več! Snovali so novo večino ponajveč liberalni veleposestniki, ki so z njeno pomočjo hoteli spraviti zopet na krmilo stari židovski liberalizem. Za to je šlo, in za nič drugega!

Nakana se ni posrečila. Že pri prvem poskusu, ko je hotela pokazati svojo moč, je nova večina prav sramotno pogorela. Dne 8. junija so hoteli, in to zoper jasno določbo opravnika, nadaljevati sejo drž. zbora, ko je bil že proglašen nje konec. Hoteli so Čehe takorekoč — opehariti. A tiso za vse nakane pravočasno izvedeli in branili so se — s silo! Znano je, da se je potem kar zaključil državni zbor.

Večina je razpadla, — živela nova zveza večine! Tako lahko rečemo z znanim pregovorom. Stara večina je razpadla, takoj pa so se združili češki veleposestniki, slovanska krščansko-národna zveza in katoliško nemško središče v ožjo zvezo. Ta zveza zna za bodočnost postati velikega pomena!

Poskus, zopet vpeljati židovsko-liberalno dóbo, ki nam je prinesla toliko gorja, se torej ni obnesel. Kaj sedaj? Do rednih razmer, do mirú in splošnega delovanja v državi dospemo le, če bo obveljala res tudi enakovrednost in enakopravnost vseh národov, ko ne bo hotel en národ vladati nad drugim, marveč bodo vsi, ki morajo nositi enaka bremena, uživali tudi enake pravice!

Dopisi.

Slovenci! Zakurite na večer 6. julija v čast slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu po vseh slovenskih gorah in planinah prav mnogo kresov.

Iz Beljaka. (Nekoliko o naših razmerah.) Kakor moreš večkrat slišati, je „nem-

ško“ mesto Beljak po tretjini svojih prebivalcev laško, po tretjini slovensko in samo po jedni tretjini tudi nemško. Kedar hodiš po cestah in po trgu beljaškem, se ti zdi ta sodba skoraj opravičena. Slovanska imena, kakor: Tomšek, Svoboda, Poltnik, Kuhar, Budinek itd., katerih je toliko po vseh ulicah in trgih, te prepričajo, da je po pokoljenju vsaj tretjina Beljaka slovanska. Tudi slovenskih služabnikov in služabnic je tukaj jako mnogo. Toda, kako se godi Slovincem! Najbolje si more pomagati uradnik, četudi ima tudi on dosti neprilik. Trgovec, če je zaveden Slovenec, ima jako težavno stališče, ker se geslo „svoji k svojim“ vse premalo upošteva pri Slovincih Beljaka in okolice. Če se tedaj trgovec postavi na slovensko stališče, ga zapusté Nemci, ki se ravnaó vedno po tem geslu, ki ga nam imajo za zlo, Slovencev-kupovalcev ima pa premalo. Delavci, ki hodijo v Beljak delati ali pa stanujejo v Beljaku, se izgubé večinoma za slovenstvo zato, ker jih pozobajo rudečkarji; če pa ti ne, jih požre nenasitni velikonemški zmaj. Najhujše v národnem oziru se godi dekletom, ki gredó v Beljak služiti. Če nima deklet znanek in znancev iz svojega kraja, tedaj itak nima priložnosti, da bi izpregovorila kako domačo besedo, polagoma pozabi svojo materinščino, odvadi se ji, in ko pride domov, ali če jo obišče kak domačin v mestu, govori čudno mešanico domačih in tujih besedij; slovenski govor jej dela težave, zato se sramuje slovenskega jezika, ki ga ne zna več, in rajši žlobudra v blaženi nemščini. Ali tudi če ima priložnosti govoriti kedaj po domače, jej to prepové sedaj gospod, sedaj gospa, če jih pa ne uboga, pa mora požreti marsikatero pikro o „bindischen trepen“ in „troteln“, tako da tudi njej prične sčasoma mrzeti „neumna in neokretna“ slovenščina. Toda, hvala Bogu, še so dekleta, ki se tudi takega strahovanja in zaničevanja ne bojé, ampak vstrajajo v svojem prepričanju, ki govorijo pri vsaki priložnosti v domačem jeziku, ki bi pa tudi rade čitale dobro slovensko knjigo, če bi jo dobile v roke. Najboljši pripomoček proti tej pomenčevalni delavnosti beljaški bi pač bilo kako „slovensko izobraževalno društvo“. Seveda bi imelo tako društvo tisoče nasprotnikov, ki bi je skušali zatreti kar v začetku z vsemi sredstvi, s postavnimi in nepostavnimi. Toda mogoče bi po mojih mislih vendar bilo, če bi se potegnili zanje vsi za-

stegnjeni, na drugi skrčeni razun kazalca. Obraz je obrnjen dol, da se vidi le od strani. Lase ovija valovit pajčolan, ki se prostira še tja po podlagi. Na vratu se vidita dve široki rani. Kar si more človek, ki si je pridobil s študijami in s primerjanjem umotvorov pravo sodbo o lepem, misliti nežnega, lepega, plemenitega, vzvišenega — vse to je vteleseno v ti podobi. Da se ne vidi obraz podobe, to lepote nikakor ne zmanjšuje. Iz vseh nežnih oblik, iz vsega deviškega telesa, iz te čudovite lege veje gledalcu naproti nekaj tako čudovito mehkega, čistega, da gledaš in gledaš in se ne moreš nagledati. — In kaj naj predočuje ta podoba — eden najdragocenejših spominkov, ki jih imam iz Rima?

To je posnetek podobe **sv. Cecilije**, ki jo je izklesal podobar Štefano Maderno. Prvotna podoba je pod altarjem v cerkvi sv. Cecilije v Rimu. Rakev, ki so v njo položili sv. mučenico, loči od rakeve papežev le palec debela stena...

Sv. Cecilija je bila iz plemenitega rodu Cecilijancev, katerih last je bila zemlja nad Kalistovo katakombo. Že v nežni mladosti je obljubila Bogu vedno čistost. Vendar so jo zaročili nekemu plemenitemu paganskemu mladeniču Valerijanu. Temu je razodela sveta devica, da jo vedno varuje angel. Naj se je torej ne dotakne, sicer ga angel umori. Valerijan je hotel angela videti.

„Dokler si pagan, to ni mogoče. A idi v Pretekstovo katakombo. Tam boš našel škofa (papeža) Urbana. Ta bo poskrbel vse potrebno.“ — Valerijan stori tako. Papež ga pouči o krščanstvu in ga krsti. Ko se vrne, najde Cecilijo klečečo v molitvi. In poleg nje stoji angel v nebeški svitlobi.

V rokah drži dva venca — za Cecilijo in Valerijana — venca mučeništva. Na priprošnjo Valerijanovo dodeli Bog tudi njegovemu bratu Tiburciju spoznanje prave vere in venec mučeniški.

Mučeniško smrt sv. Cecilije nam opisuje zgodovina tako: Sodnik Almahij jo je hotel uničiti na tihem, ker se je bal rimskega plemstva, med katerim so imeli Cecilijanci velik ugled. Zaprl jo je torej v „kaldarium“ (kopališče) v njeni lastni hiši. Krog in krog te sobe so bile napeljene svinčene cevi, ki so deloma še sedaj ohranjene. Te so tako razgrelí, da bi devico morala v sobi vročina zadušiti. En dan in eno noč je bila mučenica zaprta v ti peči, a ostala je popolnoma nepoškodovana. Bog jo je čuval. — To je sodnika navdalo z začudenjem. Poslal je po krvnika, naj ji odseka glavo. A tudi tega je nedolžnost in svetost mlade plemenitašnje pretresla. S tresočo roko je zavihtel meč — enkrat — dvakrat — trikrat. Četrti mahljaj po postavi ni bil več dovoljen. — A umoril je s temi tremi mahljaji ni. Prestrašen je zbežal ter svetnico polmrtvo pustil v njeni krvi. Tako so jo našli verniki. Z robci so pobirali njeno dragoceno kri.

Tri dni je sveta devica še živela. Sama je odredila, naj njeno palačo sprejme papež Urban ter jo prezida v cerkev. V navzočnosti papeževi je tretji dan umrla... Položili so jo v krsto iz lesa cipresinega. Položili so jo v krsto tako, kakor jo kaže podoba pred menoj — z lahko vpognjenimi koleno, z rokami stegnjenimi, z obrazom navzdol, zgoraj na vratu pa zevajo rane, oblečeno v dolgo, valovito, z zlatom obšito in prepreženo, s krvjo oblitó obleko. K nogam so položili robce, porudele s sveto krvjo. Pokopali so jo ob rakvi papežev.

PODLISTEK.

Naše romanje v Rim.

(Piše Fr. Ks. Meško.) — [Dalje.]

Katakombe.

Katakomba sv. Kalista je najznámejša, in sicer, ker je imenovana po onem Kalistu, ki je bil prvi predstojnik katakomb, ker je bila prvo postavno pripoznana pokopališče kristjanov, ker je največja in ker je hranila najdražje zaklade: grob papežev, grob sv. Cecilije iz slavne in plemenite rodovine Cecilijancev, in ker so njene stene okinčane z najznámejšimi podobami in slikami. Našel jo je slavni zgodovinar De Rossi. Vodil ga je pri iskanju napis v cerkvi sv. Sebastijana ob apijski cesti, ki govori o katakombi, kjer počiva sv. Cecilija, 46 papežev in nad 174.000 sv. mučnikov. Napis, ki govori o mučeniški smrti Kalistovi, je bil popolnoma zdrobljen. De Rossi ga je sestavil iz 125 koščekov. Prvi papež, pokopan tukaj, je sv. Cefirin (202—218). Predzadnji je sv. Evzebij, ki je umrl v pregnanstvu v Siciliji. Njegov naslednik Melhiad je zadnji. Za njim je zadobila cerkev po Konstantinu mir.

* * *

Ko to pišem, leži na mizi pred menoj mala podobica iz belega marmorja s sivkasto melirano podlago. Podobica kaže nežno devico, ležečo na desni strani. Izpod valovite, tanke obleke se vidijo spodaj nežne, majhne noge. Prsti ene roke so

vedni Slovenci beljaški, katerih vendar ni tako malo. Društvo naj bi si nabavilo slovenskih knjig in časnikov in naj bi imelo svojo čitalnico, naj bi izposojevalo knjige, služilo naj bi sploh izobrazbi slovenski in vzbujanju še spečih, toda sicer dobrih Slovencev. Na škodo slovenskemu življu v Beljaku bi gotovo ne bilo. Toliko v premislek! —y—

Iz Podkloštra. (Nesreča in pogreb v znamenju rudeče barve. — Smrt. — Mlekarna.) Dne 2. junija se je zgodila na našem kolodvoru velika nesreča. Pod železniški voz je prišel sprevodnik pri žilski železnici J. Holzleitner, ko je pomagal vozove premikati. Drdrajoči voz ga je potegnil na tla, kolo mu je odtrgalo prst in ga zadelo v glavo tako močno, da je na mestu mrtev obležal. Truplo ponesrečenca so prenesli v mrtvašnico. Binkoštni pondeljek je bil na tukajšnjem pokopališču pokopan. Pogreba se je udeležilo neizmerno veliko ljudstva od vseh strani. Železniško obojbe od vseh postaj med Ljubnem na Štajerskem do Ljubljane in Pontabla je bilo pri pogrebu zastopano. Lepo je bilo, da so mu prijatelji in tovariši v tolikem številu izkazali poslednjo čast. Manj hvalevredno in prav neprimerno pa je bilo, da se je to žalostno cerkveno opravilo izrabilo od strani večine železničarjev v politično demonstracijo. Pogreb se je namreč vršil v znamenju rudeče barve. Mnogoštevilni železni služabniki so imeli pripeta rudeča znamenja, v sprevodu so nosili na velikem drogu širok, ob obeh straneh do tal segajoč rudeč trak, venci so bili skoraj vsi — razun treh — okinčani z rudečimi trakovi. Tako se je moralo goditi nekaj tam na Francoskem ob času francoske puntarije. Da se more sprevod pri tako velikem številu pogrebecev lepo urediti, so prosili gospoda M. K., da bi smeli mrliča pred njegovo prodajalnico na Zilici prinesiti, kjer naj bi se truplo blagoslovlilo. V to je g. M. K. rad privolil, kar je bilo od njega prav lepo. Manj lepo in neumestno so pa ravnali nosači, ki so samooblastno mrliča vrinili v njegovo hišo in trugo postavili v vežo, kjer shranjuje svoje blago. Seveda se pogreb tudi ni mogel izvršiti, da bi ne bil nek rudečkar po župnikovem odhodu na grobu govoril rajnemu slovo — a ne slovo, to je bilo proslavljanje rudečkarjih namer in klic na boj zoper dosedanji družbinski red. Vemo, da niso vsi uslužbenci pri železnici s temi ljudmi enakih mislij, a ta slučaj kaže, kako razširjeni so že social-demokratski nanki pri c. k. železnici. To naj bi bilo za merodajne kroge pomislila vredno! — Dne 8. t. m. o polnoči je umrl v Pečah g. Henrik Mayer, nekaj zvest privrženec stare liberalne stranke Podkloštror. Umrl je lepo z Bogom spravljen in vdan v božjo voljo. N. p. v m.! — Priprave za mlekarstvo bodo v tem mesecu končane, začetkom julija začne druga delovati.

Iz Št. Lenarta pri sedmih studencih. (Blagoslovljenje novega križevega pota.) Velikodušni dobrotnik, ki pa noče imenovan biti, podaril je naši cerkvi nov krasen križev pot, katerega je zares mojstersko slikal naš nadarjeni akademični slikar, gospod Peter Markovič iz Rožeka, katerega slavnemu občinstvu in posebno cerkvenim predstojnikom prav toplo priporočamo. Slike križevega pota so stale 300 gld., okviri pa 140 gld. Dne 10. junija, t. j. na nedeljo sv. Trojice, bil je

križev pot od velečastitega gospoda Dioniza Špicarja, franciskana iz Beljaka, v navzočnosti velike množice vernega ljudstva slovesno blagoslovljen. Najprej so bile litanije s sv. blagoslovom, potem pa je stopil č. g. o. Dioniz na prižnico, in je v živem, do srca segajočem govoru razkazal začetek, pomen in korist pobožnosti sv. križevega pota. Po dokončani pridigi blagoslovil je križev pot in ga potem s pričujočimi verniki tudi prvokrat molil. S tem je bila lepa cerkvena slovesnost končana. Velikodušnemu dobrotniku tisočera zahvala za kinč, katerega je farna cerkev po njem sprejela!

Iz Vrat. (Sejem.) Dne 11. junija je bil tukaj običajni sejem. Prišli so kramarji iz Beljaka in Trbiža. Največ se je prodalo otroške obleke in sveč, katere darujejo device na praznik presv. Rešnjega Telesa cerkvi. Živina se na Vratih že več let ne prodaja ne na ta sejem in ne na god sv. Andreja dne 30. novembra.

Iz Lipe nad Vrbo. (Ugovarjamo!) „Mir“ je svoječasno med onimi šolami, ki so sprejele Judežve groše nemškega „schulvereina“, imenoval tudi našo šolo! Mi temu odločno ugovarjamo! Krajni šolski svet o kaki podpori ničesar ne vé, in bi jo bil sevé tudi odločno odklonil. Kako se more torej med podpiranimi šolami imenovati tudi naša? Če je res prišlo kaj denarja sem, kdo ga je sprejel? Ali učitelj? Od merodajne strani prosimo pojasnila in odgovora! — (Dostavek uredništva: Sedaj sta se oglasila dva kraja, oziroma šolska sveta. Kje so drugi? Ali bodo pustili sramotni madež na sebi?)

Iz Gozdanj. (Poroka.) Dne 12. t. m. se je poročil v tukajšnji farni cerkvi znani narodnjak, g. Janez Vospernik iz Gorij v dvorski fari z gđno. Barbaro Zakoparnik iz Gozdanj. Čestitamo!

Iz Št. Ilja. (Smrt vsled brezskrbnosti.) Neka neomožena ženska v naši vasi je bila na porodu. Kar naenkrat je naglo umrla. Ker se je slutilo kako zločinstvo, je bila dne 8. t. m. popoldne po komisiji pregledana. Pri tem se je pokazalo, da je znotraj zakravela, ker niso dosti pazili na njo in ji stregli. Stvar bo prišla najbrž pred sodnijo. R—

Iz Borovelj. (Drzna tatvina.) Tukaj je bila doslej navada, da je nosila plače delavcem neka ženska. Denar je bil navadno spravljen v majhnih vrečicah. V sredo dne 6. junija dopoldne je bilo zopet izplačilo za fužinske delavce pri Voigtovih fužinah. Pripetila se je pri tem nesreča. Neki zločinec je na potu iz Borovelj do Podljubela v hosti napadel ženo, ki je nesla namenjeno svoto v torbici, na glavi. Tat jo zgrabi in odnese še čez 5000 gld. Tatù so takoj začeli iskati, a doslej ga še niso našli. Pač pa je našel orožnik Rebernik dne 8. t. m. torbico z denarjem ravno na tistem mestu, kjer je bil ukraden. Denar je bil zakopan precej globoko pod grmovjem in mahom. Tatù še niso mogli zaslediti.

Iz Medgorij. (Stara pesem.) Kedar nastavijo na slovenskem Koroškem kakega poštnega uradnika, ali učitelja, ali okrajnega zdravnika, kateri bi moral po zdravi pameti znati slovensko govoriti, tedaj dotična oblastva nastavijo kakega Nemca ali pa nemčurja. Evo izgled: Naš okrajni zdravnik, ki ima od petero občin vkup 600 gld. plače, ne more spolnovati svojih dolžnostij kot bi bilo

potrebno, ker ne zna slovensko, učiti se pa noče, ampak on hoče, da bi se ljudje (zavoljo njega brčkone?) nemško učili. Nek delavec pride in ga slovensko nagovori, ker nemško ne zna. G. doktor pa ljubeznivo (?) smehlja reče (seveda po nemško): „Čakaj, slovenska mrha (windisches Luder), jaz te bom že nemško naučil; čakal boš tačas, da mi nemško poveš!“ Drug prizor: V majhni koči blizu županove hiše v Habru leži delavec nevarno bolan, ker si je levo roko z žago ranil in tako kri zastrupil. Čisto sam je doma, ker žena in otroci so šli na delo. G. doktor vstopi, ker pa slovenski ne zna, bolnik pa čisto nič nemški, se gledata deset minut ali četrť ure kakor dve nemi ribi, potem pa se učeni gospod obrne k durim in izgine. To pa je bolniku pomagalo, to! — In takih slučajev bi vam mogel povedati še več, da se s samo nemščino še blizu „trdo nemškega“ Celovca ne more shajati. Vprašamo: čemu pa plačuje občina takemu „dohtarju“ 55 goldinarjev? — Kadar se bo prihodnjč razpisala ta služba, treba bo, da se občine pobrigajo za to, da se bo zahtevalo od prosilca znanje slovenskega jezika. Kaj je pomagano bolniku z nemščino?

Od Drave. (Sad naše utrakvistične šole.) Nasprotniki slovenskih šol se vedno hvalijo, kako se otroci v njihovih šolah naučijo jim tako potrebne (?) nemščine. Kako je to le prazna laž, naj bralcem „Mira“ kaže to-le pismo, katero je pisal otrok, ki hodi že tretje leto v tako šolo. Pismo se glasi:

„Ich bite Frau die Mutter haben sie gebiten das auch mir essen laßen bite Frau Ich bin so krank Mutter haben gebiten das jeden Tag von die Siegn Milch ein Bieter nemen und Butter.“

Dostavljati temu ni treba ničesar. Iz sadú spoznavamo vrednost naših šol! —y—

Iz velikovške okolice. (Iz sodnijske dvorane.) Dne 2. jun. je bil slovensk posestnik iz okolice poklican h c. kr. sodniji v Velikovec za pričó. Obravnava se je vršila pri c. kr. pristavu dr. N.-u. Ko je prišla vrsta na našega moža, ter je začel omenjeni gospod razpravljati z njim, potrka nekdo na vrata, in takoj je bil vstop prosto dovoljen in predzno vstopi neka gospa ter pretрга razpravo, proseč podpore za „Südmark“-o, — prav po cigansko! Omenjeni gospod pristav res preneha z razpravo ter reče, da je sicer že predvčerašnjim dal nekaj, pa vendar tudi danes prošnje čisto ne odreče. Oba gresta k pisalni mizi in vršilo se je sedaj vpisovanje in plačevanje, da so kar žvenketale krone za „Südmark“-o, „Schulverein“ itd. Seveda je morala slovenska priča čakati, da se je vse to redno izvršilo. Razprava je bila prej nemška, pa slovenski mož pozabil je med tem časom nemščino popolnoma. Ko ga g. dr. N. zopet nagovori po nemško, ga ni več zastopil. Pristav ga pogleda prav trdo gor in dol, ker zadel se mu je menda neznan, a bil je mož vendar ravno tisti. Ko se mu predstavi za slovenskega narodnjaka ter odločno tirja, da se nadaljuje razprava v njegovem materinem, t. j. slovenskem jeziku, se mu je zmračil obraz in moral je lomiti z njim, čeravno nerodno in topo, po slovensko. — Dovoljujem si pa staviti vprašanje: ali bi smel tudi kdo prositi podpore pri c. kr. uradnikih za: n. pr. „Našo stražo“, za „Ciril in Metodovo društvo“ itd.? In ali je to res dovoljeno

In rakev so zazidali — naj bi počivala tamkaj sama — ta cvet, ta lilija krščanskega devišstva!

Tukaj je počivala svetnica do l. 821. Tedaj pa je dal papež Paskal V. prepeljati svete ostanke 2300 mučenikov v Rim, tudi one papežev v katakombi Kalistovi. Iskal je tudi telo sv. Cecilije, a ni ga mogel najti. Mislil je že, da je res, kar se je govorilo, da so Lombardi njeno sv. telo ukradli.

Kmalu potem je bil papež pri jutranji maši v cerkvi sv. Petra. Med mašo pa ga nenadoma premaga spanec. V spanju se mu prikaže krasna devica. Pové mu, da je Cecilija, ter mu očita, zakaj njenega telesa ni prenesel iz katakomb, saj je bil vendar tako blizu njenega groba, da bi lahko ž njo govoril.

Papež se prebudi. Ves vznemirjen začne spet iskati. In res najde ob rakvi papežev še eno rakev. V nji je bila le ena krsta — iz cipres. V nji pa je ležala nežna devica, v zlati obleki, z ranami na vratu — kakor jo kaže podoba. Papež je razprostrl nad popolnoma svežim, nepoškodovanim telesom svilen pajčolan, krsto je oblekel znotraj z dragoceno svilo, in zaprl je krsto pod glavni altar v cerkvi sv. Cecilije...

Ob koncu 16. stoletja je bila cerkev sv. Cecilije naslovna cerkev kardinala Sfrondrati. Ta jo je popraviljal in olupšaval. Dne 20. oktobra 1599 je v navzočnosti mnogih prič odprl rakev pod altajem. Tam najde marmornati krsti. Eno odpró. V nji je druga krsta iz lesa cipres. Odpró jo. In kako se zavzamejo! V krsti namreč še leži telo sv. device — popolnoma nepoškodovano, v onem nepopisnem čaru in veličastvu, kakor ga je videl Paskal V. S tresočo roko odgrne kardinal pajčolan

raz telo. In tedaj vsi vidijo devico, zavito v dragoceno, s krvjo oblito obleko, rani na vratu. Krasna je, mirna, veličastna, kakor bi spala...

Ves Rim jo je hitel gledat. Med gledalci sta bila tudi slavni zgodovinar Baronius in preiskovalec katakomb Bosio. Oba potrjujeta v svojih spisih resnico tega dogodka ter obširno opisujeta svetnico. — Nekaj tednov pozneje so grob zaprli. Nad njim je Sfrondrati sezidal dragocen altar. Podobar Maderno pa je po tem, kar je videl v grobu, izklesal svoj umotvor. In pod tega je zapisal: „Glej tukaj podobo najsvetejše device Cecilije! Kakor sem jo videl nepoškodovano v grobu, ravno v isti legi sem jo vpodobil v marmorju!“

* * *

Ko smo se pripeljali h katakombam, nas je trapist-vodnik najpoprej naprosil, naj v katakombah kaj zapojemo. Žal da je ravno tedaj bila večina pevcev pri drugi skupini. A so gotovo peli tedaj, ko je dotična skupina bila na teh svetih krajih!

In šli smo po visokih stopnicah navzdol. Spodaj je gorel plin — nalašč za nas. Stopali smo po tesnih hodnikih — globoko pod zemljo. Zgoraj se je tuintam videl predor, nad njim streha. — Čudna čustva polnijo srce, ko stopa tujec po teh ozkih, precej vlažnih hodnikih. Saj je tukaj vsaka ped zemlje posvečena, napojena s krvjo. Iz vsake podobice na steni govori zgodovina treh stoletij; dolbine s svojim prahom oznanjujejo moč svete cerkve, ki je vodila one junake in junakinje, ki so se borili neustrašeno, dokler niso našli tukaj pokoja.

Tukaj so se zbirali kristjani vseh stanov, vsake starosti. Tukaj so molili k Očetu, Sinu in

sv. Duhu! Tukaj so svoja prsa nastavljali krvoločnim zasledovalcem. Tukaj so zavživali telo Gospodovo, ki jim je bil vir moči, vir navdušenja, zastava zmage, porok večnega življenja! Tukaj v teh tesnih rovih so živele leta plemenite, nežne device, tukaj so čakali smrti sivi starčki, hvaleč Boga in veseleč se, da smejo trpeti zavoljo imena Kristusovega — in mi imamo lepe cerkve in jih ne obiskujemo! Tukaj čuti človek veličino prvih kristjanov, tukaj ga pretrese duh teh vernih junakov, tukaj pa čuti tudi tembolj svojo nepopolnost, svojo nevednost...

(Dalje sledi.)

Smešničar.

* **Zmotil se je.** Neki gospod je zapazil, kako mu je tat segel v žep, da bi mu ukradel denar. „Kako se morete predzniti poseči v moj žep?“ — Tat: „Oprostite! Jaz sem se zmotil — imel sem poprej ravno take hlače kakor so Vaše in mislil sem torej, da segam v svoje.“

* „Prosim, gospod zdravnik, koliko bom moral plačati, če mi izderete eden zob?“ — Zdravnik: „Za eden zob 4 krone, za dva zoba 6 kron.“ — „Hvala, pridem torej, kedar me bode bolel še drugi zob.“

* Sodnik: „Gospodična, kako je Vam ime in koliko ste stara?“ — Gospodična: „Helena Petričeva... in sem...“ — Sodnik: „Le hitro povejte, ker čim bolj se bode obotavljali, tem starejši bode.“

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

našim nasprotnikom, in še celo med uradnimi urami in razpravami?! Lahko si, ljubi bralec, staviš pred oči, kako bi se godilo Slovincu, ki bi se drznil v takih slučajih nadlegovati c. kr. sodnijske uradnike!

Iz Št. Vida v podjunski dolini. (Požar.) V pondeljek dne 11. junija t. l. je pogorelo Volavčnikovo pohišstvo v Grabaljivasi. Zjutraj ob 7. uri, ko so domači bili že vsi na polju, začelo je nenkrat goreti v skednju. Zgorela je hiša in skedenj. Živina je bila večidel vsa na paši, vendar je ostalo v ognju osem majhnih in večjih prašičev. Kako je ogenj nastal, je do sedaj celo nerazumljivo. Požarna straža iz Dobrlevasi prihitela je sicer na pomoč, ali eno uro prepozno, ko že ni bilo več kaj rešiti. Že pred dvanajst leti je ravno ta kmetija pogorela, ko je strela vdarila v skedenj. Posestnik je sicer zavarovan, vendar mu je napravil požar veliko škodo.

Iz Pliberka. (Požar.) V torek dne 12. jun. ob enajsti uri predpoludnem se je vnel ogenj pri Kočnikovem hlevu v Dolinčicah pri Pliberku. Pogorel je lepi, veliki živinski hlev in Černicevo lepo poslopje. 10 minut proč se je vnelo, ker je veter zelo pihal in raznašal iskre, Pongračevo poslopje, katero je čisto pogorelo. Škoda je zelo velika in se ne dá opisati. Proti ognju so bili posestniki le malo zavarovani. Res so taki kmetje obžalovanja vredni. Kmetom posebno slabo gre, da že komaj dihaajo, sedaj jih pa obiskuje še taka nesreča.

Iz Rude. (Razno.) Na tukajšnji šoli se je vpeljal pouk v ženskih ročnih delih. — V Ledu je dne 4. t. m. umrl veleposestnik in trgovec Tom. Rošer v najboljših moških letih. — V Lipici bodo v jeseni bajé opustili tudi zadnje kovačnice za verige. Tako je slava lipiška popolnoma minula.

Iz Reberce. (Poskus samomora.) Na binkoštni pondeljek skočila je pri Riepelnu M. M. v Belo, ki teče zraven hiše. Nesrečne družinske razmere so jo spravile do tega koraka. K sreči so jo zapazili in jo potegnili še ob pravem času iz vode. Ležala je vsa omamljena na plitvi vodi; če bi prišla v globokejšo vodo, bi bila našla gotovo smrt.

Iz Reberce. (Podzemeljske jame.) Svetovno znana je krasna postojnska jama na Kranjskem. Od vseh krajev sveta pridejo ljudje gledat podzemeljsko lepoto. Nekaj enakega imamo tudi pri nas. Smešno bi bilo, če bi hotel morebiti primerjati naše jame postojnski, toda zve se naj o tem, da se spomni vsakdo, ki bo hodil tukaj, nato in si te jame tudi ogleda. Na takozvani „Spodnji Šefnarci“, kjer koplje mnogo rudarjev svinčeno rudo in kjer je skoro cel svet od samih jam prerit, je neka jama, v kateri je vse polno najlepših kapnikov. Po štirih lestvih se pride iz zvrhnega „štolna“ v drugi in odtod skoz majhen vhod v jamo, ki pa je takorekoč le preddvor k pravi. Najlepša jama je zaprta, da ne more vsakdo noter in je ne poškoduje. Po ozki stezi med dvema skalama stopaš nekaj časa, na kar se ti odpre krasen prizor. Od stropa dol nič drugega kakor sami snežnobeli kapniki in ravno tako od spodaj gor. Ob levi strani je neka jama, ki je kakor kašken grob skoz in skoz prevlečena z najlepšim belim kamnom. Nad njo pa je zopet skala čisto slična prižnici, od katere visijo najlepši kapniki. Čaroben odsev dajejo ti kapniki, če posvetiš nanje in zdi se ti, kot bi bilo to prebivališče vseh onih duhov, ki se omenjajo v pravljicah. Če potrkaš na kapnik, dá vsak drug glas, in jamski nadzornik, ki me je v svoji prijaznosti peljal v jamo in mi vse razkazal, mi je med drugim tudi pravil, da je nek glasbeni vodja, ki je prišel sem v večji družbi, napravil cel koncert, ki je bil nekaj posebnega. Našli so to jamo l. 1877., l. 1893. so napravili primeren vhod do nje. Na takozvanem „Frančiškem zvrhnem lavfu“ stoji pred vhodom velikanski kapnik, katerega so z veliko silo privlekli iz neke jame. Druga jama je na „Viljemovem štolnu“. Ona je veliko večji od prve, a kapniki niso tako lepi, četudi so tako veliki, da nekatere komaj dva objameta. Kedaj se je ta jama našla ni znano, toliko vem, da so mi že moj dedek, ki so delali pred davnimi leti gor, pravili o nji. A tedaj še tiste jame niso bile tako znane in se tudi nihče ni brigal zato, da bi napravil primerne vhode. Šele sedaj se je to zgodilo, in hribolazci, ki hodijo na visoki Obir, si kaj radi ogledajo te krasote, kar se tudi gotovo splača. — t.

Novičar.

Na Koroškem.

(Dr. Steinwender pred svojimi volilci.) Dne 15. jun. je govoril dr. Steinwender pred svojimi volilci v Beljaku. Shod je bil zelo buren, ker je bila malone polovica izmed navzočih socialdemokratov, in ker so ga nemški radikali hudo prijemali. Steinwender ni povedal kaj novega. Pojasnoval je, kako je prišlo — po njegovih mislih — do sedanjega položaja. Njemu gré sevó samo za nemško nadvlado in ta se doseže s tem, da se — Čehom vzame orodje obstrukcije. Konečno je go-

vornik zahteval, da se razpusti državni zbor. — Socialdemokratski govornik Eich in Bierkopf sta govorila za splošno, enako in direktno volilno pravico, nemški radikalec dr. Gassner pa je Steinwenderu izpraševal njegovo politično vest in izrekel nado, da bo ta shod Steinwenderjeva „zadnja predstava“. Torej Steinwender, dasi tak nasprotnik vere in Slovanov, niti svojim rojakom ni več po volji, in želé mu hiter konec, da se drugi vsedejo na njegov sedež.

(Čujte, kaj žganje dela!) V nedeljo dne 10. junija našli so v gozdu pri Žrelcu mrtvega 5letnega sina posestnika M. Čare-ta p. d. Kovača v Hovji vasi. Preiskava je pokazala to-le: 31letni Andrej Bister, pristojen v Kotmarovas, je poslal fanta po žganja. Fant ga je prinesel in moral ga je polovico popiti. Umrl je vsled zastrupljenja z alkoholom. Bisterja so zaprli. Kdo popiše žalost nesrečnih starišev! — Drug slučaj: V Svinici v krški dolini so dali dne 10. t. m. zjutraj drvarji svojemu tovarišu, tudi drvarju iz Cerknice na Kranjskem, izpiti 1¼ l. žganja. Pijani je začel strašno razgrajati in potem so ga zapeljali za nek plot, da se tam naspi. Ali znotraj je že vse gorelo. Poklicali so zdravnika, ki pa ni našel ničesar nevarnega. Za pol ure pa je bil pijanec — mrtev! Res strašne posledice nezmernega žganjepitja!

(Umrl) je dne 13. junija nagloma nadučitelj g. K. Markec na Rudi, star 63 let. Svoj katoliški značaj razodeval je vedno in povsod. Neustrasno je zagovarjal katoliško stvar in enakopravnost obeh narodov na Koroškem. Pri šolarskih mašah je molil otrokom glasno rožni venec naprej. Za sedanje čase in naše razmere gotovo redek mož! N. p. v m.!

(Duhovske zadeve.) Razpisane so sledeče župnije: Ovbre, Škofiče v labudski dolini, Kazaze in Theisseneg do 20. julija; mestna fara sv. Ilja v Celovcu do 24. julija.

(Samomor.) V Celovcu se je dne 14. t. m. zvečer ustrelil vojak Janez Morianz 13. stotnije 7. pešpolka.

(Neurje.) Strašno neurje s silnim nalivom in deloma s točo smo imeli v pondeljek dne 18. jun. Na več krajih je udarila strela. V Sepcu pri Grabštanju je zažgala strela in pogorelo je p. d. Podlomu vse pohišstvo, p. d. Melherju pa hlev s skednjem.

(Drobiž.) Deželna vlada je podelila kuharici Ivani Strašnik v Vetrinju častno kolajno za 40letno zvesto službovanje. — Godbene dvorane v Celovcu bodo slovesno otvorili dne 5. julija. — Pri Labudu je padel v Dravo in utonil 11letni fant Roglek. Trupla niso našli. — V Celovcu je sedaj Kludsky-jeva menažerija z mnogimi zverinami. — V Glanhofenu je šla vdova M., mati treh nedorastlih otrok, obiskat svojega bolnega očeta. Najmlajšega otroka je pustila doma v zibelki. Ko se vrne, najde ga mrtvega. Zadušil se je na vrvi, s katero je bil privezan v zibelko. — V Skovčah ob Zili je dne 13. jun. pogorela bajta in skedenj rudarja J. Švenerja. Zavarovan je bil za 1200 kron.

Po drugih slovenskih deželah.

(Novi grobovi.) Dne 9. t. m. je umrl na Dunaju hrvatski poslanec dr. K. Bulat v 64. letu svoje dobe. Pokojni je bil od leta 1877. član dalmatinskega deželnege zbora ter od leta 1879. v državnem zboru. Zadnja leta je bil deželni glavar dalmatinski ter večleten župan rojstnega mesta Spljeta. V državnem zboru je pripadal „Slov. kršč. národni zvezi“, katere eden predsednik je bil. Dalmatinski Hrvatje zgbú z Bulatom enega najboljših svojih politikov. Truplo so prepeljali v Spljet, kjer je bil pogreb jako veličasten. — V Kranju je umrl ondotni dekan, g. Anton Mežnarec, star 67 let. Pokojnik si je pridobil velikih zaslug za olepšanje in popravo kranjskih cerkvá. Bil je vrl rodoljub. V Kranju je služboval kot kaplan, župni upravitelj, župnik in dekan vsega skupaj 42 let, a kakor dekan 25 let. — V Šmartnu pri Slovenjem Gradcu je dne 14. t. m. umrl ondotni nadžupnik, g. dr. Jož. Šuc, star 63 let. Svoj čas je bil deželen poslanec. — Pokojnikom naj sveti večna luč!

(Nezaslišán škandal.) Tržaška policija je na praznik sv. Rešnjega Telesa bratovščini sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu branila, udeležiti se spreveda z novo zastavo. Slovensko ljudstvo je demonstrovalo proti lahonskemu nasilstvu. Policija je več ljudij zaprla. Odbor bratovščine je poslal pritožbe ministerstvu in nunciju. Gotovo je, da je škof premehek, ker se odločno ne upre nečuvnemu in nepostavnemu izzivanju Lahonov in židov. Prežalostno je, da židovski „Piccolo“ ukazuje celo v cerkvi in duhovščina ga — uboga! To nikakor ni — katoliško, marveč veri več škoduje, kakor rogoviljenje nasprotnikov!

(I. slovensko umetniško razstavo) priredi slovensko umetniško društvo začetkom septembra v Ljubljani. Oglasilo se je dosedaj že 32 umetnikov: slikarjev, slikaric, kiparjev, podobarjev in arhitektov. Umetniki, ki se razstave udeležé, bivajo v Ljubljani, Kamniku, Kropi, Gorici, Celovcu,

Mariboru, Mozirju, Dunaju, Pragi, Sarajevu, Parizu, Monakovem, Vidmu, Curihu in Petrogradu.

(Velik požar.) V Drulovki pri Kranju je pogorelo na praznik sv. Rešnjega Telesa, ko so bili ljudje pri procesiji, 11 hiš in cerkev. Zažgali so otroci. Iz zvonika je padel en zvon, drugi je počil.

(Na delavce so streljali) v Eisenerzu na Gornjem Štajerskem orožniki, ker so delavci povzročili neke izgrede. Mrtva sta dva delavca, pa tudi dva orožnika sta ranjena, toda samo lahko.

(Drobne novice.) „Slovenska Matica“ v Ljubljani ima svoj 36. redni občni zbor v sredo dne 27. rožnika ob 5. uri popoldne v mestni dvorani. — „Gorenjski Sokol“ v Kranju praznuje dne 8. jul. slavnost razvitja (!) nove zastave. — Prvi hrvaški katoliški shod bode v Zagrebu dne 3. septembra. — Novo tiskarno bo v Ljubljani ustanovil g. Ant. Slatner. — Cesar pride letos v Gorico povodom štiristoletnice, odkar je ta država pri Avstriji. — „Štajerec“ hočejo imenovati nov nemčurski list, ki bo izhajal v slovenskem jeziku v Ptujju. Torej se bo tam oživil na Koroškem srečno pokopani „Svinjered“. — V Ljubljani snujejo mestno godbo. — Štrajk delavcev v Vevčah je končan. Plače so jim nekoliko zvišale. — Med Mariborom in Ptujem hočejo napraviti novo zvezo z avtomobili za osebni in tovorni promet. Ta zveza bode ceneja nego železniška zveza čez Pragersko.

Križem sveta.

(Upor na Kitajskem.) V tej državi je izbruhnila v zadnjem času velika revolucija. Ustaši so „bokseri“, to je tisti, kateri so se vedno ustavljali napredku in si želijo starih časov nazaj, ko ni smel stopiti na kitajska tla noben Evropejec. Upor velja torej največ tam naseljenim kupcem in misijonarjem iz Francije in Anglije. Ustaši so umorili že mnogo misijonarjev in kristijanov, in se hočejo zdaj polastiti glavnega kitajskega mesta Peking. Amerika, Anglija, Francija, Nemčija in Avstrija so poslale v kitajsko morje vojne ladije in nekaj vojakov, ki bodo varovali svojih podanikov imetje in življenje. Rusija pa pošlje kmalu nekaj tisoč vojakov v Peking. Skupno postopanje vevlastij bo pač prisililo kitajsko vlado, da bo ustaše spravila k pameti. Kitajska vlada je vesela upora. — Zadnja poročila s Kitajskega so zelo neugodna. Zveze s Pekingom so pretrgane, poslanstva v nevarnosti. Japonski poslanik je bajé ubit.

(V Južni Afriki) se nadaljujejo praske med Angleži in Buri. Buri so prizadeli angleškim četam mnogo izgub. Naposled so se umaknili proti vzhodu. 15 angleških milj od Pretorije pri Erostenfabriken so 13. t. m. Buri naklestili Angleže. Tudi pet milj dalje se je Angležem slaba godila. Na ozemlju Oranje države so Buri Angležem vjeli troje bataljonov. Pri Vredefertu sta se Methuen in Kitschener združila s 35.000 možmi in še-le potem sta premagala — 6000 Burov. Angleški general Buller je naznanil, da je dobil v pest mesto Wakerstrom in okolico. Hunter pa javlja, da se mu je udal Klersdorp. „Zmagoslavni“ Angleži bodo imeli pač še britke ure, predno vse Bure dobé v svojo pest.

(Volitve v italijanski državni zbor) so se vršile binkoštno nedeljo, ker je bila vlada radi obstrukcije poslala zbornico domov. Vspéh volitev je, da si je vlada precej pomnožila svojo večino. Vladna večina bode štela blizu 330 glasov, skrajna levica 84 glasov in ustavoverna opozicija 94 glasov. Vlada pa ni posebno zadovoljna z uspehom, ker se je število poslancev skrajne levice precej pomnožilo.

(Število izseljencev na Ogerskem) se vsako leto množi; izseljujejo se po večidel (90%) le Slovaki. L. 1899. je prišlo na košičko, prešporsko in šopronske pošto iz Amerike 10,583.794 gld. od izseljencev. Leta 1888. se je iz Ogerskega izselilo 17.360 ljudij; poslali pa so v domovino 4,473.499 gld. L. 1893. se je izselilo 22.000 ljudij in so poslali 8,791.381 gld. L. 1899. se je izselilo 22.140 ljudij in so poslali v domovino 10,583.794 gld. Teh 10 milijonov gld., ki so lansko leto na Ogersko od izseljencev prišli, se drži pot in kri slovaškega ljudstva, in je to beraško vbogajme v primeri k temu, kar bi ti pridni ljudje zaslužili doma, ako bi jih Mažari ne preganjali, ne mučili z mažarizacijo, ki je poglavitni vzrok preganjanja in s tem tudi izseljevanja. Že to-le izseljevanje bi imelo mažarski vladi odpreti oči, da bi napela druge strune proti nemažarskim národnostim. Ako bo to izseljevanje trajalo še kakih dvajset let, mora priti národnogospodarski prevrat, ki bo uničil blagostanje cele dežele. In kaj je to dvajset let! Prav kratka doba!

(Udarec za udarcem) pada na žide v Rusiji. Samovlada ruska ne pozna nobenih polovičnih sredstev in tudi tega ne tají, da so pravice židov na Ruskem omejene, ker je vlada spoznala, da židje ljudstvo samo izsesavajo in kvarijo. Na Ruskem niso še prišle v življenje fraze iz l. 1848. o bratovstvu in prostosti, fraze, katere imajo v kolikor se židov tiče, nesrečne posledice. — V Varšavi in v celem ruskem carstvu nabija ruska vlada v

javnih vrtih in parkih tablice s poljskim in ruskim napisom: „Židom je vhod prepovedan.“ Ako bi se kje v Avstriji kaj takega zgodilo, takoj bi to povzročilo najmanj sto interpelacij v državnem zboru in cele vagone časnikarskih člankov o nasilju in verski „neustrpnosti“.

(„Ausrotten.“) Ako bi bil Nemeč in bi prečital zadnji članek o „hakatizmu“ (društvu, ki je naperjeno zoper Poljake na Pruskem), o nevarnosti, ki preti 50 milijonom Nemcev od strani 3 milijonov Poljakov, dobil bi gotovo mrzlico samega strahu. To ni nobena šala! To je večja nevarnost kakor kuga, lakota in povodenj. Zató tudi „hakatisti“ kličejo v boj vse nemške prebivalce brez razlike vere, spola in starosti, da bi se združili pod zastavo, na kateri se blešči beseda: „Ausrotten!“ Da, „ausrotten“ — uničiti hočejo Poljake, to je namen hakatistov, kajti Poljaki niso Nemcem nevarni. Poljaki ne bodo Nemcev poslovali, ampak Nemci jih hočejo ponemčiti. Južni, zahodni in severni kraji poznanske kneževine so že skoraj popolnoma ponemčeni in v gujezninskem, znijskem in vongroviškem okraju so že naseljene posamezne nemške družine, ki ne le ponemčujejo, ampak razširjajo tudi med Poljaki lutrovska vero.

(Nov zaslužek.) V nekaterih večjih mestih na Ruskem so si nekateri ljudje izmislili nov način, kako bi si lahko denar zaslužili. Kupijo eden, dva ali več časnikov in grejo na deželo med kmete, ki ne znajo čitati, in za 1 kopejko prečitajo temu ali onemu nekateri novice iz časnika. Kdor hoče več iz časnika zvedeti, mora sevé več plačati. Na ta način zaslužijo „kunštni“ ljudje na dan 2 do 3 rublje (3 do 4 gld.)

(Kedaj se je začel v Avstriji kaditi tobak?) Pred dve sto leti posebno v majniku l. 1700. Tega časa so bili izdani razni odloki, ki so se tikali kadenja tobaka. Do polovice XVII. stoletja bilo je kadenje tobaka v celem Avstriji strogo prepovedano.

(Zopet nova krivica) se je zgodila Slovakom. Na Mijavi je mažarski sodnik Czenkey brez vsake pravice kaznoval z globo 200 kron prodajalca slovaških knjig in zaplenil vse iztise, ktere je mogel dobiti. Mažari so Slovakom vzeli šole, razpuščajo ali pa ne dovoljujejo jim prirejati zborovanj, ne potrjujejo pravil društev, ki se ustanavljajo za razširjevanje omike, ne dovoljujejo prirejati slovaških gledaliških iger, skratka: vzeli so Slovakom vse, s čimur bi mogli ljudstvo omikati in vzgojiti. Ostal je Slovakom samo še tisk. In tudi ta je že v nevarnosti!

(Število šol in učiteljev na Srbskem.) H koncu preteklega leta je bilo v srbskem kraljestvu 1105 šol in sicer: ljudskih 950, meščanskih 155; deških 158, deških 947. — Učiteljev je bilo 1921; učiteljev 1034, učiteljic 887.

Sprejem v Marijanišče.

Fantje, ki želé biti sprejeti v deško seminarišče „Marianum“, naj pošljejo svoje prošnje skrajno do 16. julija marijaniškemu vodstvu, ter se naj do tedaj predstavijo osebno. Prošnje naj bodo adresovane na knezoškofijski ordinariat v Celovcu. K prošnji je treba sledečih prilog:

1. Krstni list. 2. Zadnje šolsko spričevalo. 3. Zdravnikovo spričevalo, da je prosilec zdrav. 4. Spričevalo, da ima stavljene ošpice. 5. Izjava očetova ali varuhova, da bodo v fantu podpirali duhovski poklic, ter plačevali letnih 300 kron sustentacije. 6. Kdor želi, da se mu plača zniža, naj priloži izkaz o svojem premoženju, ter se naj izjavi, koliko more plačati.

Vsprejemna komisija bode potem določila, koliko ima vsakteri plačati.

Gojenci, ki se hočejo učiti godbe, imajo na mesec še povrh plačati 2 do 4 krone.

Fantje, ki hočejo vstopiti v prvi gimnazijski razred, morajo popred napraviti sprejemno skušnjo na javni gimnaziji. V Celovcu se bodo fantje zapisovali za to-le skušnjo 15. in 16. julija, skušnja pa se bo 16. in 17. julija začela ob 9. uri zjutraj.

Za sprejem v Marijanišče stavijo se sledeči pogoji:

1. Po naročilu sv. Tridentinskega zbora mora biti prosilec zakonskega rodu. Nezakonski se ne sprejme noben.

2. Mora biti ali na Koroškem rojen, ali tū imeti domovinsko pravico. Zadostuje tudi, če prebivajo stariši v krški škofiji.

3. Za prvi gimnazijski razred mora biti prosilec star od 10 do 13 let.

4. Mora biti popolnoma zdrav. V prvi vrsti morajo biti zdrave prsi, pljuča, ušesa, oči in mora prosilec znati gladko govoriti.

5. Mora biti prosilec nepokvarjen, pobožen in zmožen za uk.

6. Mora biti volje, postati duhovnik in kot tak služiti v krški škofiji.

7. Kdor je sprejet, je dolžen podvreči se v vseh rečeh Marijaniškim pravilam in hišnemu redu.

8. Vsprejeti naj prinesejo s seboj v zavod: a) dve obleki, obsegajoči klobuk, kravato, telovnik, hlače, suknjo in vsaj dva para obuvala. Obleka mora biti temna; b) pet sraje in spodnjih hlač, šest parov nogavic, šest žepnih rut, dva para prticev, vsaj tri serviete, namizno orodje: žlico, nož in vilice, in vsaj tri obrisalke in ene hlače za kopanje.

V Celovcu, dne 15. junija 1900.

Marijaniško vodstvo.

Tržne cene. V Celovcu, dne 13. junija.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . . .	—	—	—	—	— konjev
rž	9	22	11	52	— pitana vola
ječmen . . .	—	—	—	—	6 vprežnih volov
oves	5	27	6	58	2 junca
turšica . . .	8	10	10	12	39 krav
pšeno	15	—	18	75	— telic
fižol	—	—	—	—	— pitanih svinj
krompir . . .	—	—	—	—	447 prascev
deteljno seme	—	—	—	—	
ajda	9	50	11	87	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 238 K do 259 K, krave po 80 K do 240 K.

Sladko seno je meterski cent po 4 K 60 v do 5 K 40 v, kisló seno po 2 K 60 v do 4 K 20 v, slama po 2 K 80 v do 3 K 60 v.

Promet je bil slab.

Velikovec, dne 13. junija. Prignali so: 73 volov, 35 krav, 2 telici, 144 ovac, 7 koz, 62 svinj. Z govejo živino je bil promet jako slab, ni prišlo nobenih kupecev, tudi z ovčami in svinjami je bilo malo prometa.

Št. Lenart v labudski dolini, dne 5. junija. Prignali so: 150 konjev, 200 vprežnih volov, 150 juncev, 80 krav, 30 telic. Cena vprežnih volov 30 do 35 kron meterski cent žive vage. Sejem je bil srednje obiskan.

Beljak, dne 6. junija. Prignali so: 39 konjev, 37 pitanih volov, 188 vprežnih volov, 173 juncev, 87 krav, 89 telic, 4 bike. Cena pitanih volov 62 do 66 kron, vprežnih volov 52 do 54 kron meterski cent žive vage. Sejem je bil dobro obiskan. Promet in kupčija živahna. Kupci so bili iz Solnograda, Tirolskega, Zgornjega Avstrijskega, in mesarji iz raznih krajev Koroške. Prihodnji sejem je dne 4. julija.

Pliberk, dne 11. junija. Prignali so: 28 konjev, 76 pitanih volov, 365 vprežnih volov, 42 juncev, 178 krav, 16 telic, 1 tele, 220 ovc, 60 svinj. Cena pitanih volov 50 do 66 kron, vprežnih volov 50 do 56 kron meterski cent žive vage. Sejem je bil dobro obiskan. Promet je bil živahen in kupčija zelo velika. Kupci so bili s Tirolskega, Celovca, labudske doline in okolice.

Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vlozna številka; d. ob. = davčna občina.)

Celovec. Dne 28. junija ob 10. uri, izba št. 85., Wegmacher-jevo posestvo v Št. Jakobu, vl. št. 2, d. ob. Belcenek. Cena 4459 kron, najnižja ponudba 2982 kron.

Dobrlavas. Dne 28. jun. od 9. do 12. in če treba od 2. do 5. ure na mestu prostovoljna dražba Vačekove bajte v Rikarjavasi s pritliklinami; vl. št. 17., d. ob. Rikarjavas.

Vabila.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Velikovec in okolico priredi v nedeljo dne 24. rožnika (na Kres) t. l. ob 1/2.3. uri popoldne letni občni zbor pri „Mežnarju“ v Št. Štefanu pri Velikovcu po sledečem vspredu: 1. Pozdrav predsednika. 2. a) Govor o šoli, govori č. g. Valentin Weiss, kanonik v Velikovcu; b) gospodarski govor, govori č. g. Valentin Podgorc, vikarij v Celovcu. 3. Poročila tajnika in blagajnika. 4. Volitev novega odbora. 5. Volitev zastopnikov k veliki skupščini. 6. Pobiranje letnih doneskov in vpisovanje novih udov. Po zborovanju prosta zabava. K temu shodu prijazno vabi vse zavedne Slovence in Slovenke odbor.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico priredi v nedeljo dne 24. rožnika (na Kres) 1900 ob 4. uri popoldne letni občni zbor v Ločah pri Grumertarju, in sicer ob lepem vremenu pod milim nebom, ob slabem vremenu pod streho. Vspredu občnega zbora: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Poročila tajnika. 3. Poročila blagajnika. 4. Volitev zastopnikov k veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda. 5. Volitev odbornikov za l. 1901. 6. Volitev dveh pregledovalcev računov. 7. Pobiranje doneskov in vpisovanje novih udov. 8. Poučni govor. 9. Slučajni govori. Temu sledi: Prosta zabava (petje, deklamacije, smešna licitacija v korist družbe). Na mnogoštevilno udeležitev občnega zbora vabi uljudno vse ude in vse rojake odbor. Opomba. Vstop je dovoljen udom in po udih povabljenim gostom.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Št. Štefan in okolico v zlski dolini napravi v nedeljo dne 1. julija 1900. l. ob 1/2.4. uri popoldne v hiši „pri Pečku“ v Smolčicah pri Št. Štefanu ob Zili svoj letni občni zbor s sledečim vspredu: 1. Pozdrav načelnikov. 2. Razni govori in nasveti. 3. Petje. 4. Volitev novega odbora. 5. Pobiranje letnih doneskov. 6. Prosta zabava. — Vse zavedne Slovence, posebno pa gg. govornike, prijazno vabi k obilni udeležbi načelnništvo.

Loterijske številke od 16. junija 1900.

Linc 87 11 3 4 63

Trst 49 28 56 8 52

NAZNANILA.

Nove litanije

presv. Srca Jezusovega

s posvetilno molitvijo in prošnjo k najsvetejšemu Sreću se dobivajo v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu. 25 komadov stane 45 kr. (poština 5 kr.); 50 komadov 80 kr. (poština 10 kr.); 100 komadov 1 gld 40 kr. (pošt. 15 kr.).

Lepa, zidana hiša

p. d. pri Polcarju v Selu pri Žrelec v Podkrnoški fari, ki ima 28 oralov svetá (gozd, polje in travniki vse blizu hiše), se prodá iz proste roke. Več se izvé pri Mariji Štefon p. d. pri Kovaču, Podkrnosom, pošta Žrelec (Ebenthal) na Koroškem.

Dr. Alojzij Kraut,

odvetnik v Celovcu,

na benediktinskem trgu št. 4., I. nadstropje.

Uradne ure so od 1/2.9. do 12. ure zjutraj in od 3. do 6. ure popoldne.

Ob nedeljah je pisarna zaprta.

Letovišče!

Za poletne mesece ima oddati dve lepi novi sobi (z opravo v eni sobi ali pa brez iste) za primerno ceno Matej Prosekar, posestnik v Kotmarivasi pri Celovcu.

Tovarna za stolpne ure Rih. Liebing-a



zapriseženega izvedenca in cenitelja c. k. trgovinskega sodišča na Dunaju in c. k. mestnega del. okrajnega sodišča Dunaj, XIII. okraj,

Dunaj, XIII./10.

Speisingerstrasse 66,

izdeluje izključno le stolpne ure za cerkve, mestne hiše, gradove, vojašnice, šole, tovarne itd. po najnovejši, najboljši sestavi in trdni izpeljavi, kakor vsaktere poprave stolpnih ur. — Cerkvam in občinam dovoljujem tudi plačevati v obrokih.

Dva krojaška pomočnika

sprejme takoj Josip Kaus, krojaški mojster v Radnivasi, zadnja pošta Riegersdorf pri Beljaku na Koroškem.

Kovačnica se v najem dobi

pri Tičolu na Žirovnici (Wasserhofen), 1/4 ure od železne postaje Sinčavas, z gruntom, ali pa brez grunta (kakor ljubo). Pod kakimi pogoji, se izvé pri omenjenem Tičolu.

Marija Korešnik-Tičolka.

Svoji k svojim!

Karol Tratnik,

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode,

stolne ulice št. 1. — v Mariboru — Domgasse 1.

Priporočam se prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom za naročila različnega cerkvenega orodja, kakor monštrane,

kelihov, ciborijev, lestencev (lustrov), svečnikov, križev itd., katere izdelujem iz različnih kovin, iz zlata, srebra ali bronza, ali tudi iz samo pozlačene in posrebrene kovine. — Izdelujem vse po najnovejših vzorcih, strogo po cerkvenih pravilih. Staro orodje in posodo prav dobro popravljam, pozlatim ali posrebrim v ognju. — Priznalna pisma na razpolago. Delo umetniško. Cene nizke. Za vse svoje izdelke jamčim.

